చిన్నకథ

1

నీలకొండ శిఖరం, నుండి అవిశ్రాంతంగా శబ్దం చేస్తూ ప్రవేశించింది.

ఏళ్ల తరబడి ఏడుగు పడ్డ అనంత శ్రమలతో పైకెగసింది ప్రవాహం, భూగర్భాన్ని చీల్చుకుని ఆకాశాన్నందుకోలేకపోయింది. క్రింద పడింది.—పడి, ఒక దారీ, తెన్నూ నియమం లేకుండా ప్రవహించింది. —ఆశాముఖ చల్లారి, మనీభవంచింది.

2

కొండలా అభేద్యమైన శైలం గోడ పగిలింది, శబ్దం చేసుకుంటూ — ద్వారం ఏర్పడింది దాని ముఖం వద్ద.

ఆద్వారంనుండి ఒక విసురున శైలం పద్దాకొక మనిషి, ఏళ్ల తరబడి పరుగుబడ్డ శక్తులతో, విశాల ప్రపంచంలోకి — ఇక్కడ్నించి మరొక అంచువరకూ పోగల ఆత్మ శక్తి వుందనటానికి.

కాని—

శైలం పడగానే ఒక్కసారి ఆగిపోయాడు. వెనకంతా తల్లాడింది... కాని శక్తిప్రవాహం ఇంకా మనీభవించలేదు.

3

ఒక్క నిమిషం నిలుచొని ఆలోచించాడు మనిషి. సూర్యుడి తేత కిరణాలు అతని శరీరంలోనికి దూసుకు పోతున్నాయి. వేడి పుట్టించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి. ఆ తేత కాంతిలో అతడున్నాడు, పసుపు రంగు జంతువులా ఆ ఒక్క క్షణం—

బాగా పెరిగిపోయిన గడ్డం, ఎదిగి, సంస్కారం లేని జుత్తు, మాసి, చిరిగిన బట్టలు, ఆరిగి, తరిగి, ఆకారాన్ని పోగొట్టుకున్న బూట్లు—

గుండెలనిండా, ఈ విశాల ప్రపంచంలోని స్వేచ్ఛా వాయువులను పీల్చుకుని, ఆట్టేకాలం ఉంచుకోలేక బయటకు వదిలాడు.

మరుక్షణం, ఆ తేత సూర్య కిరణాలలోనే అతని మూలాన కనిపించేయి. మానవత్వపు కాదలు—అతని కళ్లలో ప్రతిబింబించేయి ఏవో అతలు — ఆ చూపులు చాటుతున్నాయి ఏవో కోరికలు, ఆత్మీయ మైనవి. అతను మనిషే!—

అవును. ప్రపంచంమంతా ఇప్పు డతని పాదాల క్రిందుంది, తోటి మానవులతో ప్రపంచం అప్పోనిస్తోంది తమ్ము. తన పంజరంలోకి గెంతమని. ఇప్పుడు తమా ఒక మనిషే కనుక తమా ప్రపంచంలోని అందరూ ఒకటే ఇప్పుడు — కనుక్కే, వాళ్లకి నీమీ భేదం లేదు — వెళ్లి మానవ సముద్రంలో ఏక మవడమే తరువాయి.

కాని అతడు ఆలోచించే దొక క్షణం—తనని తమ ప్రశ్నించుకున్నాడు.

"నేనెవర్ని?"

అతని మెదడు ఖాళీగావుండిపోయింది. జవాబు అతని మస్తిష్కంలో మారు మ్రోగ లేదు.—

ఇన్ని వేల చదరపు మైళ్ల భూమి ముందుంది. ఇంతలో ఏభాగానికి చదరపు మైలుకు, ఏ మైలులో ఏ ఇంటికి నివసించే ఎవరి కోసం, ఎవరిని తను చేరుకోవాలి?

అబ్బా! ఇంత పెద్ద ప్రశ్న — దీనికి జవాబు సావకాశంగా ఆలోచించాలి. మెదడు తుప్పు పట్టి పోయింది. తుప్పు పూర్తిగా పోవాలి. — అప్పుడే క్కాని జవాబు రాదు—

మనస్సు ఉరకలు వేస్తోంది. నిబ్బంధించిన శక్తితో — కాని మెదడు సహకరించడం లేదు—

ఎవరిని తను చేరుకోవాలి?

మనిషి గడ్డం రాసుకున్నాడు. ఎండిపోయిన కడ్డిలా, జవన నారలా, కొబ్బరి పీచులా అది తగిలింది చేతికి. రెండు చేతులా గబ గబా ఒక దాని కొకటి రాసివాటితో ముఖాన్ని రాసుకున్నాడు. ముఖం మురుతలు పడుతోందా? లేదు. కాస్త గరుకుగా ఉంది చెక్క నున్నం చేసిన గోడలా.

రోడ్డుమీద గోల భరించరానిదిగా ఉంది

మాస్కోలోని మ్యూజియమ్‌ను సందర్శించిన పిమ్మట పండిట్ నెహ్రూ తన అభిప్రాయాలను "విజిటర్స్ బుక్"లో వ్రాస్తున్నప్పటి ఫొటో

అడుగుల సడి

అతని చెవులకి — నిశ్శబ్దానికి అలవాటు పడ్డ అతని చెవులకి.

ఓహోహో!! ఏం బస్సులు! ఎన్నెన్ని వింత వింత కారులు! రైలింజన్ల పొగ... కూతలు...! ఎందరు మనుష్యులు. తండోప తండాలుగా, వడగళ్లలా!

రైలింజను కూత...రైలు పెట్టెల పరుగు..

అతని మెదడులో—

ఎన్ని యుగాలు? ఎన్ని యుగాలు?

ఏమో! ఏమో!

ఎన్ని శతాబ్దాలు గడిచిపోయాయి?

ఏమో!

ఎన్నెన్ని గడిచి పోయాయి? ఎన్ని రోజులు?

ఎంతకాలం దొర్లిపోయింది? ప్రపంచం ఎంత కాలంలో కలిసిపోయింది, తనకు తెలియకుండా—తన శక్తి ఎంత కాలం ఉడిగిపోయింది.? తను ఆలోచించకుండా ఎన్నేళ్లు గడిపాడు — మెదడు తుప్పు పట్టి ఎన్నేళ్లయింది.

ఒక యుగం? అయ్యుండవ్చు.

ఒక శతాబ్దం? అయి వుండాలి.

ఒక అయిదు దశలు? తప్పకుండా!

ఒక పదిహేనేళ్లంటే? అందుకు సందేహం లేదు!!

మెదడు ఒక నిర్ణయానికొచ్చింది. పదిహేనేళ్లు తను పాతుక పోయింది. తుప్పు పట్టి పోయింది.

పదిహేనేళ్ల క్రిందట, తనెవరు?

ఇన్ని వేల చదరపు మైళ్ల భూమిలో, ఏ మైలులో, ఏ ఇంటికి సంబంధించిన వ్యక్తి తను...ఏ ఆత్మీయులకితరాకి వేసుకుంది తన బ్రతుకు తన బ్రతుకులో ఏగుండెలు కట్టుబడ్డాయి? తన వ్యక్తిత్వపు హోదా ఏమిటి? దాని విలువ ఎంత?

ఏమో! ఏదీ తెలియదు. కాని, ఇంకా తుప్పు వదల్లేదు. కాని రైలెందుకో కూత పెడుతోంది—

చెయ్యి తగిలి ప్రక్క జేబులో డబ్బులు గలగలమన్నాయి. చెయ్యి జేబులోనికి పోనిచ్చి డబ్బులు లెక్క చూసుకున్నాడు. నాలుగయిదు అరణ్డాలు, ఒక అరిగిన రాగి కాణీ, ఒక కాగితం—

ఆ కాగితం—ఆ వారంటు తీసుకు పోతుంది తనని. కాని ప్రపంచపు టంచులకి కాదు. చాలా పార్టులు పెట్టేసిందా కాగితం. కాగితం పిప్పి కళ్ల దగ్గిరగా ఉంచుకొని చూచేడతడు.

అతని కళ్లు పెద్ద వయ్యాయి. వింతగా

మారాయి—ఆశ్చర్య పోతూనూతా డా కాగితాన్ని. ఆ కాగితం స్పాండ్ ప్యాపర్ మెదడుకు కొంచెం తుప్పుని మెల్లి మెల్లిగా రాసి దులి పేస్తోంది.

నేనెవర్ని? మనస్సు ప్రశ్నించింది, స్పాండ్ ప్యాపర్ మెదడుకు కొంచెం రాసి.

"రెండు వందల నాలుగు!"

అంటే?

అది కాదు—మరింత స్పాండ్ ప్యాపర్ — ఇప్పుడు తను కాదు రెండువందల నాలుగు.

"బి. ఏ — బి. ఏ."

అంటేనా? ఇంకేమీ కాదూ?

ఏమో మరి— అదొక్కటే గుర్తుకొస్తోంది. పదిహేనేళ్ల క్రిందట — అనే అరువు అరిచింది తన మనస్సు. తనని తను రేయిం బవళ్లు అలాగే పిల్చుకుంది. మరింకేం?

అంటేనా?

తరువాత రెండువందల నాలుగు—ఇప్పటి వరకూ రెండు వందల నాలుగే—

అవువవును—

కాని—.

ఎక్కడికి... ఏ మైలులో ...ఏ ఇంటిలో... ...ఎవరు?

స్పాండ్ పేపర్‌మంచిది కాదు, తప్పు పూర్తిగా వదలడం లేదు.

రచన

శ్రీ మంథా వెంకట రమణారావు

బరబరా రాసింది మనస్సు గరుకైన స్పాండ్ ప్యాపరుతో ఈసారి—కళ్లలో ఆశ్చర్యం పోలేదు.

నడు—తిన్నగా నడుచుకపో.

అతను నడిచేడు — నడుచుక పోతున్నాడు. తిన్నగా ముందు వెనుకలు కూడా చూడకుండా—

ఈ ఇళ్లు, ఈ మేడలు, అక్కడి ఆ పెద్ద సినిమా హాలు...ఆ మూలనున్న పాయ్కా, మెడడికీ జ్ఞాపకం వస్తున్నాయి....పదిహేనేళ్ల క్రిదం ఈ దారంటే వచ్చాడతను.

"ఏయి వక్కాకి తప్పకో—"

టక టక టక టక టక.

జట్కా బాణంలా పోయింది రానుకుంటూ—వెంట్రుకు వాసిలో తప్పి పోయింది.

ప్రక్కకి ఒక్క గంతు వేశా డతను.

మ్యునిసిపాలిటీ చెత్తల లారీ బంపరు కొంచెం ముందుకు తోసిందతనిని. లారీకి హారన్ లేదు. కాని డ్రైవర్ హారన్ కన్నా బెట్టిగా అరుస్తున్నాడు. "పేవ్‌మెంట్ మీదకి పో! పిచ్చెత్తిందిరాతమ్ముడు!"

మనిషి మరొక గంతు వేశాడు. పేవ్‌మెంట్ మీదకి. ఒక వలంటీర్ నర్సు అమాంతంగా అతడ్ని ఢీకొంది. అవిడ కళ్లు చింత నిప్పుల్లా ఖణ ఖణ ప్రజ్వరిల్లాయి. అతను లెక్కచెయ్య లేదు. మెడడుని స్పాండ్ ప్యాపర్‌తో రాయడంలో మునిగి పోయేడు. వెంటనే అవిడ ఫక్కున నవ్వేసింది. అతను అదీ పట్టించుకో లేదు.... అతను నడుచుక పోతున్నాడు.

ఇంకా ఎక్కడికి?

మెదడు లౌడ్ స్పీకర్‌లా అరుస్తోంది.

ఒక ఫర్లాంగు పోయి కుడి వైపు తిరుగు—రెండు ఫర్లాంగులు నడు. ఎదురుగా పెద్ద కోట లాటి భవనం కనిపిస్తుంది. అందులో చొరబడు. గుండె లదిరేటట్టు అరుస్తుంటాయి రైళ్లు—పడమటకు పోయే రైలెక్కు—దాని వేగంతో ఉరకలు వెయ్యి-మధ్యాహ్నాం...పిట్ట మధ్యాహ్నాం ...ఒక చిన్న స్టేషనులో దిగు.—స్టేషన్ గుర్తు ఉంచుకో. ఆ పెద్ద రావి చెట్టు—ఎర్రటి పువ్వులతో ఆకోక చెట్టు — ప్రక్కని పాడుపడ్డ పాయ్కాలు.—స్టేషన్ బోర్డుమీదకూడా పేరు చూడు. రెండు అక్షరాలు మాత్రమే—అక్కడ దిగు. దిగి, పది మైళ్లు నడు. ఎటువేపో నీకక్కడ గుర్తొస్తుంది.... చిన్న కాలిదారిని.. ఇసుకలో, ఒక నది ప్రక్కగా, నది గట్టున పది మైళ్లు నడిచాక ఒక ఊరు. అవూరు కొనని ఒక యిల్లు—

ఈ విశాల ప్రపంచంలో ఆ పదరవుమైలులో ఆ యింటికి వెళ్లు...వెళ్లు...

అక్కడేం చెయ్యడం! ఎవరుంటారు! ఎవరొస్తారు తన కెదురుగా?

రైలు కూత అతని గుండెలో తొరబడింది. నడమటకి రైలు! సాగబండి పడమటకి! కూత పడమటి సాగబండి కదిలిపోయిందప్పుడే.

కొందర్ని తోసుకుని, మరి కొందర్ని ఢీకొని, కొందర్ని తరుగ ద్రోసి, నెల్లి, పడమటపోయే రైలు పెట్టె ఊడదీసుకున్నాడతను.

4

పెట్టె కున్నాయి. పెద్ద నిప్పులు వెరుగులోంది.

పెట్టె లాగ పెట్టె—ఎర్రటి పువ్వులతో ఆకోక చెట్టు—ప్రక్కని పాయ్కాలు—పాడుపడ్డ లేదని—శిథిల మయింది, రెండు లక్షరంతో చిన్న స్టేషను.

ఆ...ఇదే!

అతను దిగిపోయేడు—రైలు ఆరిచి, కదిలి వేగాన్ని హెచ్చించుకుంటూ పోయింది.

చెమట ధారలు కట్టి అతని నుదిటి మీదిగా కారుతోంది.కమీజు చిరుగులలో నుంచి చెమటతో తడసిన ఒళ్లు కానవస్తోంది. చెమట ఊడ్చుకుని చేతిని గడ్డానికి రాసాడతను.

మునలి స్టేషన్ మాస్టర్ వచ్చి వారంటు చూశాడు. అతని శక్తిని పోగొట్టు కొంటున్న కళ్లు మొదట వింతగానూ, తరువాత విస్తుపోతూ చూశాయి.అతని కళ్ల మీద నమ్మకం అతని కీ మధ్య తగ్గింది. కానీ పూర్తిగా పోలేదు. అందుకని ఇంకొకసారి పరిశీలించి చూశాడు. రైలు అధికారి నుండి రైల్వే వారంటు. అతని కళ్లు చెదురుగా చూశాయి. ఎదురుగా వున్న రూపాన్ని.—

"క్రిమినల్!" ఆవేశం ఎక్కువై మెల్లిగానన్నా ఉచ్చరించలేకుండా ఉండలేక పోయాయి తెల్లటి మీసాల క్రింది నల్లటి పెదవులు.

మనిషి యిదేదీ గమనించ లేదు. నల్లటి పెదవులు ఆ పదాన్ని ఉచ్చరించే లోపున అతను గేటు దాటి రోడ్డుమీద ఉన్నాడు.

అబ్బ! యిదంతా పెద్ద ఎడారిలావుంది. ఒక్క పిట్ట మనిషన్నా లేదు... ఆఁ... ఆ పిది చివర ముగ్గురు మనిష్యులున్నారు... అటు పద... వాళ్లు ముగ్గురూ పీరలు కట్టుకున్నారు.అందుకు వాళ్లు స్త్రీలై వుండాలి....

మనిషి నడిచేడు అవేవు. శరీరాన్ని బరువుగా ఈడ్చుకుంటూ—

దాహం! నాలిక ఆర్చుక పోతోంది. అలసట వొచ్చేస్తోంది. వాళ్లనడుగు నీళ్లు...వాళ్లిస్తారు. వాళ్లు మంచి వాళ్లు. మంచి వాళ్లలా కనిపిస్తున్నారు.

అతను వాళ్లని సమీపించాడు. వాళ్లు ఇతన్ని చూడ లేదు.

అతను క్రిందికి చూడలేదు. ఆ ముభాలకేసి చూస్తున్నాడు. ఆ సున్నితమైన ముభాలకేసి—యవ్వనంతో కళకళలాడే ముభాలకేసి.

అతడు తన్ను తా మరిచిపోయేడు — అతని మస్తిష్కానికి పట్టిన పింపరి పూర్తిగా వదిలి పోయినట్టే.

సున్నితమైన ముభాలు.

కాదు—

ఒక సున్నితమైన ముఖం. యవ్వనంతో కళ కళలాడే ముఖం. లేత పెదవులు. పెదవులమీద తెలియని నవ్వు. గుండెలోకి పాల్పుకపోయే చూపులతో పెద్ద కాటుక కళ్లు, కళ్లలో పడే కురులు—ముడి వేసుకున్న జుత్తు—పరిమళాన్ని వెదజల్లుతూ మల్లె పువ్వులు.

దాహం సంగతి ఆ నిమిషానికి మరిచి పోయేడా వ్యక్తి. ఎదురుగా నున్న ఆ ముభాలన్నింటినీ మరిచిపోయేడు. ఒకేఒక ముభాన్ని చూస్తున్నాడు. మనస్సుతో — కాని — అది వేరే ముఖం.

యువతులుముగ్గురూ ఒక్కసారిగా వెనుదిరిగి ఒక్కసారిగానే. అదిరి పడ్డారు. చిల్లంగి పెట్టే టట్లు చూస్తూ ఎదురుగా ఎవడీ బికారి? బందిపోటువాడిలా ఎందుకలా చూస్తాడు?

"దాహం!" ఆ బందిపోటు దళపతి పెదవులు కోరికని వెలిబుచ్చాయి.

వాళ్ల ముగ్గురికీ భయం పోయింది.— భయం పోవడమే కాకుండా ధైర్యం వచ్చింది. ధైర్య రాగానే అయిపోలేదు. కోపంకూడా తెచ్చుకున్నారు. ఆ వికృత వేషంతో బెదరకొట్టినందుకు — "అయితే ఏమంటాన్?" అన్నట్టు అడిగాయి ఎదిరిస్తూ అరు కన్నులు.

"కొంచెం నీళ్లిస్తుంచండి... ఎక్కడన్నా...దాహం వేస్తోంది..." అంతకన్నా ప్రాధేయ పడ లేదా మనిషి.

"ఎక్కడన్నా! "మూడుస్త్రీ కంఠాలు కిలకిలా నవ్వాయి. ఏకవకా నవ్వాయి. ఒక నిమిషం వరకూ నవ్వేయి ఆగకుండా.

మనిషి ఆశ్చర్య పోయేడు. అతని పెదవుల మీదికికూడా వచ్చిం దొక చిరునవ్వు. చిరునవ్వు!! రెండు ఉతలై పాతుకపోయి, గుండెల లోతులలో నుండి ఈ నాడొచ్చింది వెలుపలికి. అదీ ఒక్క క్షణమే.

"కళ్లు నెత్తిన పెట్టుకు నడుస్తావా? క్రిందికి చూడు—కొళాయి. నీచూ.నీలానే నీళ్ల కోసమే వచ్చేం—" నీళ్ల కుండ మోస్తూ వయ్యారంఒట్టిపడేలా నడుస్తూ, కిలకిలా నవ్వుకుంటూ పోయా రాయువరులు.

నెత్తి కెక్కించిన నీళ్లు క్రిందికి దించాడతను. పాదాల దగ్గిర పడేశాడు.

కొబ్బ-పాదాల దగ్గిరే వుంది. ఒక కొళాయి. ముందుకు వెళ్లి వంగి,కిడుపు నింపుకున్నాడు నీళ్లతో. గడ్డాన్నితడుపు కున్నాడు. తలని నీళ్లలో మర్దన చేశాడు. ముభాన్ని కడిగేడు.

అదయాక నడుచుకు పోయేడు. అతని కళ్ల ముందు ఏనిపిస్తోంది ఒక యువతి ముఖం. అందమైన ముఖం. పెదవులమీద చిరు నవ్వుతో.—

ఈ విశాల ప్రపంచంలో, ఆ పదరవు మైలులో ఆ యింటికి వెళ్లు...వెళ్లు... ఆ ముభాన్ని కలుసుకో. ఆ చిరునవ్వు అందుకో —

ఆ చిన్న పూల రాయేసినుండి. ఆ పాత పాడుపడ్డ ఇంటి అక్కచెయ్యమంటా పోయేడు.

కిటికీ గుండా వచ్చిన వింతగా చూచే ముభాలు తలుపు మాటునుండి దృష్టి విసిరే కన్నులు, వీధి అరలలో నుండి వచ్చే వింత మనుషులు అతని చుట్టూ చేరిపోయేడు.

ఆ పూలు నాటి ఎత్తుగు బాలని అన్నాడు. ఇలు నిండే పాతకొడి అతని ముభాన్ని తాకి కొన్నాయి. నేడు గావ్వాడు అతని పొడుగాటి, చల్లటి నిట్టూర్పు పూర్తుతున్నాయి. కానీలతను వీటిని వేటినీ ఇట్టేపట్టలేకపోయేడు. అతనికి తెలియనే తెలియదు. ఇవన్నీ తమ ప్రభావాన్ని తను విగాద చూపుతున్నాయని.

అతని చెట్టు అలగా చూస్తున్నాయి. ఎదురుగా ఉన్న పిల్లలమధ్యలో వాగాని. పాపాలమధ్యకు యదుతున్నాయి. బూట్లతో, ఇసుకలో జొర్చి కసి పనిని శబ్దం చేస్తూ.

అతను చుట్టుంటుకుంటున్న దొకరు—మెదడ్నిచ్చిన ఒకటే ఆలోచిస్తున్నది.

ఆ యువతి ముఖం, నవ్వుతూ—

మనస్సు కింద చిన్న అనుమానం కలిగింది. మెదడుకున్న పింపరి యింకా పూర్తిగా పోలేదా అని ఆ ఒక్క ముభమేనా? ఆ యువతి ఒక్కతే ముభ మేనా చిరునవ్వుచిరునవ్వుతూనా అనుమానం...అనుమానం వేస్తోంది మనస్సుకి.

ఉండిపోయిన పింపరి యిప్పుడు పోతోంది.

కాదు...ఆ ఒక్క ముఖమే కాదు, చిరునవ్వు నవ్వుతూ—మరొక ముఖం కూడా—అదాయికవు చిన్న ముభం—వెలుగుతు జిమ్మే కళ్లు—చిట్టి చేతులు...లోసి నోటి నవ్వు...

అవువవును—ఆ ముఖం కూడా... ఆ చిన్ని ముఖం కూడా కనిపిస్తోంది నవ్వుతూ—ఆ లోపి నోటి చిన్ని ముఖం, చిట్టి చేతులు ఆడిస్తూ—

దూరంగా గడ్డి బీడులో వుందొక పాకవుపు మంద. గడ్డి బీడులో గడ్డి లేదు. ఎండిపోయింది కొంగ ఆవుల నెడలో కట్టిన కర్ర గంటల శబ్దం వినిపిస్తోంది. చెట్టు క్రింద కనికుపాట్లు పడుతున్న కాపరి అవునరం లేకుండానే వుండుండి అదిలిస్తున్నాడు.

మనిషి మనస్సు ఒక్కసారి ఆలోచన చూసింది. ఏదో మారు మ్రోగించి మనస్సులో, ఒక గంభీరమైన కంఠధ్వని, కోర్టు గదిలోలా—

"ప్రేరేపించిన పరిస్థితులు, మానసిక స్థితి ఆలోచించి పదిహేనేళ్ల కఠిన శిక్ష—" అందుకు పది హేనేళ్లు...

లేకపోతే...? జవాబు దొరకలేదు.—

కాని, ముఖం విపరీతమైంది. రక్తం ఒక చుక్కన్నా లేనట్టయింది ముభాన.

ఆ అందమైన ముఖం చిరునవ్వు నవ్వటం లేదా? ఆహ్వానంగా కాంతితో నిండిన చూపులు ఆ కళ్లలో లేవా?

ఆ రెండవ ముఖం? లేత ముఖం— చిట్టి చేతులు... తనని పిలవటం లేదా? అందమైన ముఖం ఆహ్వానిస్తోంది.ఆ చిట్టి చేతులు పిలుస్తున్నాయి.నందేహం లేదు.

ఒక్కసారే, ఒకే ఒక్క సారి ఆ రెండు ముఖాలూ బాధ పడ్డాయి! ఏదో తెలియని జ్వాల దహించడానికి చూసింది. వాటిని.—ఆ జ్వాలని తను ఆర్పేందుకు ప్రయత్నించేడు—పీళ్ల పాని ఆర్పేందుకు చూసేడు. ఆ జ్వాల పాలు కాలవి—నళ్లు, రొట్టెలతోనూ కప్పపుండి. అప్పు అప్పటిక్కాని అది ఆరనంది. తను ప్రయత్నించేడు తిరిగేడు...అంతా గాలించేడు...పాలు, పళ్లు, రొట్టెలు ఉన్నాయి, సమృద్ధిగా ప్రపంచంలో... కాని వీరువాలకి పడిఉన్నాయి తాళాలు. ఒక తాళం కోసం తిరిగేడు... కాళ్ల అరగదీసుకుని,తిరిగేడుంతా గాలించేడు. కాని తాళం దొరక లేదు. వ్యక్తి గత నిలువని తెలియజేస్తూ తిరిగేడు...అలానే పిలుచుకున్నాడు తనని...కాని లాభం లేకపోయింది.

అతని పాదాల వేగం ఎక్కువైంది. నడు... ఇంకా వేగం నడు... ప్రపంచపు టంచులవరకు పోగల శక్తి నీలో వుంది... ఎవారితో వాయు వేగాన పోగల శక్తి ఉంది నీలో... పది మైళ్లనగా ఎంత... చీకటివడే వేళకి... ఆ చదరపు మైలులో ...ఆ యింటిలో...

ఒక గ్రద్ద అతని చెవికి దగ్గరగా అరిచింది. ఒక పంచరంగుల పక్షి అతని కళ్ల ముందునుండి దర్జాగా ఎగిరి పోయింది....

ఎండ వేడి తగులుతోంది...

నది ప్రక్కగా నడుస్తున్నాడతడిప్పుడు—నీటి మీదనుండి చల్లటి గాలి తెలతెరలుగా వీస్తోంది—

ప్రకృతి ఎంత అందమైనది!

ప్రకృతి ఎంత దయ గలది! ఆ ఒక్కసారి ఎంత సహాయపడింది... అంత అందమైన ముభాలు, తనలోనే అమాయకమైన ముభాలు,ఆ జ్వాలకి ఆహుతి అవడం యిష్టం లేక, చూసి సహించలేక యిచ్చింది తాళం చెవిని, శాశ్వతంగా జ్వాలని అంతరింప జేసేందుకు—సిస్సడపడిపోయింది జ్వాల...మరి తల ఎత్త లేదు.

అతని ముభాన చిరునవ్వు మెరిసింది. ఆనందంతో ముభం విసింది.

తన జీవితంతో ముడి వేసుకున్నాయి ఆరెండు గుండెలు...ఆ ముభం, అందుకోసంకుండి పుట్టిన ఆ చిన్న ముభం తనని ఆహ్వానిస్తున్నాయి...తనకోసం ఎదురు చూస్తున్నాయి.

మొట్ట మొదట ఎదురైన ప్రశ్నకి జవాబు దొరికిందిప్పుడు పూర్తిగా—

ఈ విశాల ప్రపంచంలో, వేలవేల చదరపు మైళ్ల కల భూమిలో, ఈ నది ప్రక్కగానొక్క ఎవియిది మైళ్ల నడుస్తే, తొమ్మిదవ మైలులో ఉండే పూరిలో, మొదటి వీధి, కొట్టకొసింటిలో నివసించే రెండు ముభాల కోసం...వాటిని చేరుకునేందుకు...

కస్..... కస్..... కస్—

ఇసుకలో తొర్చిన బూట్ల నడి—

నుదుటి నుండి చెమటలు కారులోంది ధారలుగా—

వేడి గాడ్పులు... చల్లటిగాలి. రెండూ కలసి వీస్తూనే వున్నాయి.

5

చీకటి పడుతోంది. కాని, వెలు గింకా మనకగానూ ఉంది. ఊరు మాయమయిపోయిన్నందప్పుడే.

బాని దగ్గర ఒక స్త్రీ నీళ్ల తోడుతోంది—ఆమె కొంగు ఎట్టుకుని చిన్న కు రాడు—

ఆ మసక వెలుగులో "సిల్‌హౌట్" కాస్త్రం దిద్దరిది.

మనిషి ఒక్కసారిగా ఆగిపోయేడు—ఆగి, ఊరంతా కలయ జూస్తున్నాడు—

నాలుగు దిక్కులా చూచాడు...మాతా దగ్గరి జుత్రాన్ని, యువతిని చూశాడు...కెండుగులు అబురేపు వేసి ఆగిపోయేడు—

ఊహుం, వాళ్లు కాదు.

అవే ఏడులు—కొంచెం పొడుకున్నాయంతే... ఒక్కసారే ఇంకా చెత్తలు పోస్తున్నాడు. రెండు ఏడులు శిలలు—

ఎక్కడా చప్పుడు వినపడ్డా లేదే!

అతను ముందుకు అడుగులు వేశాడు—అంతా నిశ్శబ్దం— అబ్బ! ఐదింపరానిదిగా వుంది...

శ్మశాన వాటికలా వుంది ఊరంతా...

ఏదో అనుమానం వచ్చి అన్నాడు.— "నా లక్ష్మి కనబడదేం— మీరేం చేశారు దాన్ని..."

తెయ్యాలు పారి పోయేయి— అడుగుల సడే లేకుండా—

"లక్ష్మీ! ఒరే! బాబూశాస్త్రి!"అరిచాడు మనిషి—

తెర్రున్నీ జ్ఞాపకం వస్తున్నాయి. మెదడుకి గ్రీజు బాగా పని చేస్తోంది.

ప్రక్కనుండే సుడ్డగూబనిశారంగా అరిచింది. క్రింద చిన్న దూలా అతని చలనంతో పైకెగసి పడి పిల్లాన్ని తాకింది.

సుడ్డగూబ అరుపు వెనుకి పడలేదు. ధూళా? పిల్లవుంది ధూళా? నిజాల ఇల్లిది!

"ఎక్కడికి వెళ్లేరు పిల్లలు?" మనస్సు అనుమానంగా ప్రశ్నించింది.

"పిల్లలు వెళ్ళి ఉంటారు..." మెదడు సమాధానం ఇచ్చింది.

"ఇందాక మాతి దగ్గరి మనిషి నా లక్ష్మినా?"

"కాదు— అది తెయ్యం... అది పీడ—లక్ష్మి మన్నం దిన్నాడు.

అంతా నిశ్శబ్దం— చిల్ల పీకటి— తారిరో, గోరీలో దీపాలు మిణుకుమిణుకుమని వెలుగున్నాయి. కాని ఇందో, మరుమూలలు తిరిగే ఇందో దీపమున్నా వెళ్ళుకుంటా వెళ్ళి తేయిందే యిది. ఒక పిరుగు జ్ఞానం లేక పోయింది దీనికి ఇన్నే శృంగిన.

ఊళ్లో, పట్టి దెయ్యాలే కదా? ఈ పీకటి వేళ వాడిని మాడా వెంట తీసుకుపోవెళ్ళంటే, ఆ పాడు దెయ్యాల మధ్యనుండీ.

ఇందాకా నడుచు లంపించుకున్న పీడలు ఒక టొక్కటే కనిపిస్తాయి.

అతను గొంతు చించుకు అరిచాడు. "లక్ష్మీ— క్ష్మీ...రా...రా... తిరిగి వచ్చు... పీకటి పడి పోయింది....దెయ్యాలొస్తున్నాయి...జాగర్త...

వెనుక మూగిన పీడలలో సంచలనం కలిగింది. చిన్న కలవరం బయలేరింది. గుసగుసలు జాబాటంగా రాని నవ్వులు

మనిషికి పౌరుషం బుసలు కొట్టింది. కోపం కొండంత పెరిగింది.

ఎంత అవమానం జరుగుతోంది. తనకి తన ఇంటో ... ఈ దెయ్యాలకి ఎంత మంకనగా కనిపిస్తున్నాడు తను. పొన కనిపించడా. ఇంత గొంతు చించుకుని అరిచినా అది లెక్కచెయ్యటం లేదు. ఈ దెయ్యాలకి ఒప్పుంది నవ్వు భార్య మాపించే గౌరవానికి.

పది హేనేళ్ళయిందే...పదిహేను సంవత్సరాల తరువాత వస్తున్నాడు... ఇంటికి... ఈ రోజు తను వస్తాడని దానికి తెలుసు— ఈ రోజున ఈ నిమిషం వస్తాడని దానికి బాగా తెలుసు. అయినా తనొచ్చే సమయానికి, ఇంటో దీపమన్నా పెట్టకుండా పొయిందెలో శాలగాడ్డి కూడా తీసుకొని. పీళ్ళ కోసమని, పీళ్ళు ప్రపంచంలోని దుఃఖం, ఆంటకుండా మఖంగా ఉండేందుకని, ఎంత త్యాగం చేసేదో, ఈ పదిహేనేళ్ళకి, ఎందుకని మరి అనుభవించేదో అందుకు కొంతన్నా కృతజ్ఞత దానికి లేక పోయింది.

'ఫిరంగి శబ్దంలా వినిపించింది అతని అరుపు "ఏయ్... లక్ష్మీ..."

అటు తరువాత నిశ్శబ్దం—

వెనుకనున్న దెయ్యాలలో కొంచమన్నా చలనం లేదు. ముసుపటి నవ్వులు లేవు. ఈ మనిషి ముందు వాటికే భయం వేసిందేమో!

శ్మశానంలా నిశ్శబ్దం—

ఆ నిశ్శబ్దాన్ని, ఆ చీకటిని పీల్చుకుని నుదిటి చితమైన అడుగులు నడి సాగింది. మనిషి చెవులకి—

సున్నితంగా భూమిని తాకుతున్న పాదాలు— వాటిని అనుసరిస్తూ వేసే వినిపించనట్టు రెండు చిన్న పాదాల ధ్వని—

మనిషి చెవు లురికించుక విన్నాడు. నంతో అతని ముఖం విప్పారింది. లక్ష్మి వస్తోంది!! ఆ చెవుక శాలినాడు!

లక్ష్మి అడుగుల సడి దగ్గరైంది. వచ్చేసింది ఇంట్లోకి... శాలినాడు కూడా...

కాని— చీకటి— కనుపించటం లేదు కళ్ళు చించుకున్నా.

అత డున్నాడు బాలనగా—"దీనమన్న పెట్టకుండా జైలు కెందుకు వెళ్ళావమ్మా... చూడు చూడు. మన ఇంటి చుట్టూ ఎన్ని దెయ్యాలు మూగేయో" చూట్టూ కలయజూసి అన్నాడు. "నీ ముఖం కనిపించటం లేదు— దీపం పెట్టు లక్ష్మీ— కడిగోసేళ్ళయిపోయింది. నీ ముఖం చూసి... ఆ నల్లటి కురులు..."

అడుగుల సడి దగ్గరయింది—

శాలి నిలబడి పోయేడు. లక్ష్మి మాత్రం వస్తోంది చురింత దగ్గరగా...

ఆగింది.

లక్ష్మి గొంతేనా? ఎంత విన్న గొంతు— ఏమి లా రవాన్నం... పరిగ్గా పలికించటంలేదు...

"తెయ్యాలా?" తెయ్యా లేం చేసేయి... తెయ్యాల్ని చూసి భయపడుతోందేమో ఉంది. ఇంకా ఏమేం చేస్తోంది.

"తరిమెయ్య మంటావా?"

ఈ పిశాచాలు చుట్టు పట్టు వుంటే మనం మాట్లాడుకోలేం. మాదు పీటి పని పట్టి పోస్తాను.....

గిడుక్కున తిరిగి దతడు మూగిన పీడలాని రూపాల కేసి. వాటిమీద ఆగ్రహంతో నిండిం దతని మరుక్షణ. కుట్టు తెంపుకొని పాంగిన కోపం ఎంతో చిందులు తొక్కుతూ పిడికిళ్ళు బిగించి అరిచి దతడు.

"నువ్వుల్నిలా పరిగెట్టుట్టు లేనేం... ఏ నువ్వుల్ని..." మొదట కొక్క ఉరుకు ఉరికాడు మనిషి—

ఉరకడమే తడవు—

. పీడలాని రూపాలన్నీ పొడు తీశాయి, గోరీల వాటి ఖబరేళ్ళ పిలేలో కేకలు వేసుకుంటూ... చెట్టుకు పెట్టి నవ్వుతూ... భయంకరంగా తలుపుతూ అందులో ఒక గొంతు మరీ వికారంగా ఉంది. ఈ మాట అన్నప్పుడు—"పాంతకుడు జాగ్రత్తగా! రెండు నిండు ప్రాణాలు తీసిన కాలు మీద! పదిహేనేళ్ళ క్రిందట పోతేనేం...భూమిలో అట్టడుక్కి... ఇప్పుడు ఆయన్నున్నాడు వాళ్ళ కోసం. వీడి కిప్పుడు మత లేదు. ఈ పీడ్ని వెదవలో మన కెందుకు.

మనిషి చెవికి ఇవి వినిపించలేదు.

అతడు ఇంట ప్రవేశించాడు తిరిగి. మట్టి కోసు, ధూళితోను నిండిన నేల మీద నడుచు వాళ్ళేదు. పాదనుమాలితాల్పం మీద సాగ్గారి పెట్టుగా.

నుదుటున అతడన్నాడు—

"ఇదా రా లక్ష్మి— ఈ గుండె మీద ఆన్నుకో... అది... అలా... అబ్బ! కాలానికి..."

కొద్దిగా ఊరుకొని...

"లక్ష్మి! ఆ రోజున నేను అర్పిన జ్ఞాపకో.. ఈ పదిహేనేళ్ళయినా పరి తల ఎత్తి లేదు కదూ? మరింక బాధ లేదు... నేనొచ్చేశా!"

అతని